

Ο ΣΑΜΑΡΑΣ ΣΤΟ ΠΑΡΙΣΙ

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ του κ. Ι. ΨΑΡΟΥΔΑ

Μιλήσαμε στο προπαρασμένο φύλλο μας για τον Σαμάρτα τον κοσμικό, τον βουλευσαρβιέρο άθρογο στην εμφάνισι, πελάτη των μεγάλων «ρεσταوران», τον Ιπποδρομιών, των γνωστών κafenείων «Αμερικανών», «Ναπολιταίν», «Ντε λ'α Παϊ» κλπ. Τά μπόρ ύπηρχαν άκόμα. 'Ο άμερικανισμός έν μέρει και ό έγγλιεζισμός ήταν άγνωστα στα τέλη του 19ου αιώνα στο Παρίσι. 'Υπήρχαν μερικά μπόρ που και που στο Μπουλεβάρ σαν τό «Καλλισιαγιά» λ.χ. που έούχναζε ό 'Οσκάρ Ουάιλντ ό γνωστός "Άγγλος «Έστέ» μέ την «παρέα» του. 'Αλλά ό γάλλοι πελάται αυτών των κέντρων ήταν μετρημένοι στα δάχτυλα. Τόν Σαμάρτα τόν έβλεπε κανείς κάποτε στο «Ναπολιταίν» ήταν τό έντεκντήριο των γάλλων διανοουμένων μέ έπί κεφαλής τόν βαγκνεριστήν Κατόλ Μαντέζ. Καμιά φορά έκανε εκεί την εμφάνισή του και ό δικός μας Μορεάς τό όποιου όμως τό συνηθισμένο κέντρον ήταν τό «Καφέ Βασό» τό «καρτιέ-λατέν».

'Ο Σαμάρτα λίγο άποτραφηγμένος, λίγο «σνόμπ» σπάνια άθρηε τό Μπουλεβάρ για την άριστερή δχθη τό Σηκουάνα. 'Επαναλαμβάνά πως ήταν ό κατ' έλοχην μουλεβαρδιέρος, και εκτός άπό τόν 'Ανεμογιάννη τόν βιολονίστα και τόν 'Αραμί 'Αραβαντινό δέν πολυσχελίζταν τούς Έλληνας σπουδαστές για τούς περισσότερους των όποιων ή δεξιά δχθη τό Σηκουάνα ήταν μία σωστή έκδρομή την όποία έπιχειρούσαν τό πολύ πολύ κανένα Σαββατόβραδο. 'Αλλά βγαίνομε άπό τό κύριο θέμα που μέσ άπασχολεϊ σήμερα και αυτό είναι ό Σαμάρτα, όχι πιά ό κοσμικός αλλά ό μουσικός.

'Αλλά και μουσικός άκόμα ό Σαμάρτα έούχναζε σε μερικά σαλονία, άπό τά λεγόμενα φιλολογικά, όπου ό ποιηται της μόδας άπήγγελλαν τούς στίχους τους και ό νέο μουσικοί εκτελούσαν στο πιάνο τις τελευταίες συνθέσεις τους. 'Έτσι ό ένα πολυσυχαζόμενο φιλολογικό και μουσικό σαλόνι της δεξιάς δχθης που μέ είχε παρουσιασεί στη μητέρα τόν οικοδόποισνα, ό γυιός της συμφωνιητής μου ότη Νομική σχολή, ό Σαμάρτα ήταν τό χαϊδεμένο παιδί τό σπιτιού, που διασκεδάζε την όμήγυρι μέ τά χαριτωμένα πνευματώδη άνέκδοτα του. Και όταν ό άραϊες κυρίες τόν παρακαλούσαν καθόταν στο πιάνο και σαν περίφημος «εμπροσθιάτερ» που ήταν αυτοσχεδίαζε μελωδίες ή «παρωδίες» άπό γνωστά έργα αρχαίων συναδέλφων του.

'Εκεί για πρώτη φορά άκουσα να τραγουδιέται άπό γνωστή έρασιτέχνισα κυρία ή άραϊα σερενάτα του που έγινε γρήγορα δημοφιλής και άκόμα και τώρα άποτελεί μέρος του ρεπερτορίου των τραγουδιστών μας.

Τά περισσότερα όμως τότε τραγουδία του Σαμάρτα ήταν γραμμένα άπάνω σε γαλλικούς αλλά κάποτε και

άγγλικούς στίχους και λίγα άπό αυτά έχουν έκδοθεί. Έιχαν γίνει όμως τότε της μόδας και συχνά τά άκουε κανείς να τραγουδιούνται μαζί μέ τις μελωδίες του Μασσενί της Αύγουστα Χολμέϊ ή της Σαμινάν!

Βρισκόμαστον στή μέση του καλοκαιριού τό 1895 ή 1896, δε θυμάμαι ακριβώς, όταν μαθαίνομε εξαφνικά ένα βράδυ, πως ό έκδότης των θεατρικών έργων τό Σαμάρτα και στενός του φίλος Σοντζόνιο είχε την ιδέα να άργανώση μία σαϊζόν Ιταλικής όπερας στο Παρίσι! 'Η ιδέα αύτοή τό Ιταλό έκδότη άπεδειχθηκε εκ των ύστερων ήταν άτυχή. Τό καλοκαίρι, τό Παρίσι έκείνο τόν καιρό έρημιώνόταν. 'Όλοι οι Παριζιάνοι πλούσιοι και φτωχοί—ή ζωή ήταν έσκολη την εύλογημένη έκείνη εποχή!—έφευγαν τουλάχιστον για ένα μήνα, και ήταν τότε μέσα 'Ιουλίου, πολλά θέατρα έκλειναν τις πόρτες τους ως τά μέσα Σεπτεμβρίου, και τό Παρίσι γήμιζε άπό ζένουοι τό πρακτορείο «Κοός» που δέν πολυκοιτάζοντο για Ιταλική όπερα και μάλιστα άμφίβολως πρόλεσθώς. 'Εκτός άπό τά διάφορα άξιοθέατα τό Παρισιού ως κέντρα υκτερινής καλλιτεχνικής διασκεδάσεως δέν λογάριζαν παρά τό «Φολι-Μπερζέρ» ή τό «Ζαρντέν ντε Παρί!»

Καινό λοιπόν για να παρακολούθησι τις παραστάσεις τό Σοντζόνιο σκεδόν μηδέν, εκτός τούτου όλοι οι σηματονισες κριτικοί άπουσίζαν. Μεταξύ των Ιταλικών έργων που έπρόκειτο να άνεβήσθ ό Ιταλός έκδότης «Μπερζέριο» ήταν και ή «Μάρτυρα» τό Σαμάρτα που είχε παιχθεί τό 1894 για πρώτη φορά και μέ άρκτη έπιτυχία στη Νεάπολι. Τό λιμπρέτο ήταν τό γνωστότο γάλλο λογοτέχνη και άπό τούς σηματονιστας συνεργάτας τό «Φιγκαράφ» Πώλ Μιλλιέ που ήταν και φίλος τό Σαμάρτα.

'Εν τούτοις μέ δίλες αυτές τις δυσμενείς συνθήκες, άν προσθέσωμε μάλιστα, πως ή παράσταση της «Μάρτυρα» έπρόκειτο να δοθεί σε «μαντινές» και στο θέατρο τό «Βαριετέ» διάσημης μέν σκηνής, αλλά σκηνής όπερέτας, ό Σαμάρτα όμως πρόβλεπε ψυχραιμότητα την πρώτη γεμάτος κέφι και αισιοδοξία. Και ή παράσταση δόθηκε και τό θέατρο μισογεμίσε άπό έκλεκτό άκροατήριο μέσα στο όποιο δεικνόντο και δυό ή τρεις σηματονιστες κριτικοί, σαν τόν Ζωρζ Βανόρ της «Σκω ντε Παρί» και τόν διάσημο μουσοουργό 'Αλφρέντ Μπρυνώ που έγραψε κριτική στο «Ζουρνάλ».

'Η τύχη τώφερε να κάθωμαι κοντά στούς δυό αυτούτος—άριστάρχους—και έτσι κατόρθωσα να άκούω που και που τις κρίσεις τους που έκαναν χαμηλοφώνως για τό έργο.

'Η παράσταση ήταν πλέον ή επόρροση ή πρόταγωνίστρια δε, ή Ζάν ντ' 'Αστύ πραγματικά έξαιρετη, έχειροκροτήθηκε ζωηρότατα. Μεγάλη έπιτυχία είχε επίσης ή ρεαλιστική σκηνή τό «Καφέ κονστέ» (καφωδειον) καθώς και τό «έντερμέτιο» άπάνω σε ρουμάνικα θέματα. 'Η «Μάρτυρα» τραγουδθηκε γαλλικά και στο σύνολο έσημείωσε έπιτυχία, αλλά... δέν ξαναπαίχθηκε, γιατί ή έπιχείρησι Σοντζόνιο δέν έδοκίμησε όπως άλλως τό περιμέναμε.

Λίγες μέρες άργότερα ό Σαμάρτα έγκοτέλειπε τ

«ΜΟΥΣΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ»

